

Minister Zdrowia

Warszawa, 28 grudnia 2020

DBC.532.1.148.2020

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie funkcjonowania oddziałów covidowych, w których znajdują się pacjenci z COVID-19 uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Wojewoda wydaje polecenia szpitalom polegające na wydzieleniu części łóżek dla chorych poprzez zapewnienie w podmiocie leczniczym łóżek dla pacjentów z potwierdzonym zakażeniem SARS-CoV-2 oraz dla pacjentów z podejrzeniem zakażenia SARS-CoV-2. Ma to na celu zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa dla chorych i zdrowych przybywających do szpitali. Kryteria, jakimi kieruje się Wojewoda przy wydawaniu decyzji określa strategia walki z COVID-19 ogłoszona na JESIEŃ 2020 „Zabezpieczenie miejsc leczenia pacjentów z potwierdzonym COVID-19 na oddziałach zakaźnych/ obserwacyjno-zakaźnych oraz w innych oddziałach (link: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/strategia-walki-z-pandemia-covid19>).

Przedmiotowe decyzje nie wskazują, które oddziały danego szpitala powinny zostać przekształcone na potrzeby przyjmowania pacjentów chorych na COVID-19. Decyzje w tym zakresie podejmowane są indywidualnie przez Dyrektorów Szpitali, w tym także czy dany oddział zostanie przekształcony w całości czy tylko częściowo na potrzeby przyjmowania pacjentów z COVID-19. Ponadto, decyzje są podejmowane w konsultacji z przedstawicielami wojewódzkiego oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia,

konsultantami wojewódzkimi oraz w oparciu o aktualną sytuację epidemiologiczną w województwie. Każdorazowo przy wydawaniu polecenia dokonuje się analizy w oparciu o całokształt warunków organizacyjno-funkcjonalnych podmiotu leczniczego. Zawsze na pierwszym miejscu znajduje się dbałość o ochronę życia i zdrowia obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach przygotowania do drugiej fali Minister Zdrowia wydatkował łącznie 726 mln zł z czego 245 na środki ochrony indywidualnej, 172 mln zł na sprzęt medyczny a 309 mln zł na środki do dezynfekcji. Wyposażono niemal 30 tys. placówek oświatowych.

Poza rezerwami strategicznymi, Agencja Rezerw Materiałowych zakupiła asortyment środków ochrony indywidualnej, środków do dezynfekcji oraz butle tlenowe w ramach projektu współfinansowanego ze środków unijnych. Łączna wartość zasobów zakupionych w ramach projektu wynosi ok 100 mln zł. W ostatnich miesiącach przyjęto strategię wydawania asortymentu przede wszystkim na rzecz właściwych wojewodów, którzy są zobowiązani do dalszego właściwego rozdysponowania zasobów i rezerw do podmiotów, placówek i służb na terenie województwa. Ponadto, zgodnie z wpływającymi wnioskami od szpitali i wojewodów, zwiększana jest liczba udostępnień sprzętu medycznego – w szczególności respiratorów i kardiomonitorów. Ministerstwo Zdrowia niezwłocznie rozpatruje wpływające wnioski od szpitali i wojewodów, a stosownie do potrzeb uruchamiane są kolejne asortymenty rezerw strategicznych: butle tlenowe, pompy infuzyjne, łóżka szpitalne oraz inne zasoby stanowiące infrastrukturę do przygotowania kolejnych miejsc hospitalizacji pacjentów.

We wrześniu pozyskano również z dodatkowej puli środków europejskich niemal 360 mln zł na wsparcie podmiotów leczniczych z terenu woj. śląskiego (zakup sprzętu oraz roboty budowlane na potrzeby oddziałów zakaźnych oraz innych oddziałów), zakup ambulansów, zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji na rzecz POZ.

W odniesieniu do kadr medycznych uprzejmie informuję, że od dnia 20 marca 2020 r. wprowadzony został na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii, co spowodowało wprowadzenie do ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2020 r. poz. 514, z późn. zm.) art. 16m ust. 15. Zgodnie z tym artykułem w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne może zostać skierowany przez wojewodę do pracy przy zwalczaniu epidemii na podstawie art. 47* ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Lekarz taki może zostać skierowany do podmiotu, w którym odbywa szkolenie

specjalizacyjne albo do innego podmiotu lub przez pracodawcę do realizacji innych zadań niż wynikające z umowy, na podstawie której odbywa szkolenie specjalizacyjne, jeżeli nie została wydana decyzja przez wojewodę.

*Art. 47 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845), pozwala na tzw. władcze kierowanie, w drodze decyzji administracyjnych, przedstawicieli kadr medycznych, w tym lekarzy odbywających staż podyplomowy oraz lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne, do pracy przy zwalczeniu epidemii, na okres do trzech miesięcy.

Zgodnie zaś z zapisami Kodeksu - art. 42 § 4 Kodeksu Pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, z późn. zm.) pracodawca w przypadkach uzasadnionych potrzebami pracodawcy, może powierzyć pracownikowi inną pracę niż określona w umowie o pracę na okres nie przekraczający 3 miesięcy w roku kalendarzowym. Dodatkowo, w dniu 28 listopada 2020 r. została opublikowana ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020r., poz. 2112), której celem jest wprowadzenie szeregu zmian w związku z wystąpieniem COVID-19, w tym dotyczące kwestii zaangażowania m.in. lekarzy stażystów do walki z pandemią. W ustawie tej zaproponowano, aby w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii:

- 1) studenci kierunków przygotowujących do wykonywania zawodu medycznego,
- 2) doktoranci w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinach naukowych: nauki medyczne, nauki farmaceutyczne i nauki o zdrowiu,
- 3) osoby kształcące się w zawodzie medycznym,
- 4) osoby posiadające wykształcenie w zawodzie medycznym, które ukończyły kształcenie w tym zawodzie w ciągu ostatnich 5 lat,
- 5) ratownicy, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 882)

- mogli brać udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych udzielanych w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, na podstawie decyzji o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii.

Powyższe osoby udzielałyby świadczeń zdrowotnych pod bezpośrednim nadzorem osoby wykonującej zawód medyczny właściwej ze względu na rodzaj świadczenia oraz byłyby dostosowane do poziomu ich wiedzy i umiejętności. Jednocześnie okres pracy przy zwalczaniu epidemii studentów, doktorantów oraz osób kształcących się

w zawodzie medycznym zostałyby zaliczany na poczet odbycia odpowiedniej części zajęć lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Ponadto, przysługiwałoby im wynagrodzenie za pracę przy zwalczaniu epidemii. W ustawie o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 2112), wprowadzono także przepisy ułatwiające osobom, które uzyskały kwalifikacje lekarza specjalisty poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, uzyskanie zgody na wykonywanie zawodu lekarza oraz przyznanie prawa wykonywania zawodu na określony zakres czynności zawodowych, czas i miejsce zatrudnienia w podmiocie wykonującym działalność leczniczą, na okres do pięciu lat. W ustawie o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020r., poz. 2112), wskazano również aby w stanie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii wojewoda mógł skierować do pracy, przy zwalczaniu epidemii, na podstawie art. 47 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, również lekarzy, którzy ukończyli staż podyplomowy i nie uzyskali prawa wykonywania zawodu lekarza z powodu niezłożenia z wynikiem pozytywnym LEK albo LDEK. Takie osoby byłyby wówczas uznawane za lekarzy w trakcie stażu podyplomowego. Ponadto zgodnie z zapisami ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020r., poz. 2112), do aktualnych przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2020 r., poz. 1845), dodano w art. 47 ustęp 14 zawierający spis grup osób mogących brać udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii na podstawie decyzji Wojewody o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii. Do tej grupy osób należą: studenci kierunków przygotowujących do wykonywania zawodu medycznego, doktoranci w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinach nauki medyczne, nauki farmaceutyczne i nauki o zdrowiu, osoby kształcące się w zawodzie medycznym, osoby posiadające wykształcenie w zawodzie medycznym, które ukończyły kształcenie w tym zawodzie w okresie ostatnich 5 lat oraz ratownicy zgodnie z zapisami art. 13 ust. 1, 1a i 1b ustawy z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. 2020, poz. 882).

Należy zauważyć, że na podpis Prezydenta RP oczekuje również ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia

epidemicznego lub stanu epidemii kadr medycznych, w której zaproponowany został przepis art. 21 iż, w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii samorządy zawodowe: diagnostów laboratoryjnych, farmaceutów, fizjoterapeutów, lekarzy i lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek i położnych wydają prawo wykonywania zawodu niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wymaganych dokumentów, jeżeli osoba ubiegająca się o wydanie takiego prawa spełnia warunki określone w odpowiednich przepisach regulujących wydawanie prawa wykonywania zawodu. Poza tym mając na uwadze sytuację epidemiczną w kraju wprowadzone zostały następujące działania legislacyjne mające na celu zwiększenie kadry pielęgniarskiej do zabezpieczenia ciągłości świadczeń zdrowotnych:

1. Zmiana w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (art. 26b) w zakresie umożliwienia pielęgniarkom i położnym, które nie wykonują zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat - w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo w razie niebezpieczeństwa szerzenia się zakażenia lub choroby zakaźnej, które może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego - powrotu do czynnego wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.
2. Zmiana w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej polegająca na umożliwieniu położnym udzielania świadczeń zdrowotnych, wykonywanych przez pielęgniarki- w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (art. 5 ust. 1a ustawy). Celem tej regulacji jest stworzenie warunków umożliwiających zapewnienie dostępności doświadczeń zdrowotnych na właściwym poziomie, poprzez rozszerzenie kompetencji zawodowych położnych o możliwość udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie wobec wszystkich pacjentów, wraz z dookreśleniem tych świadczeń.
3. Zmiana w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (art. 47 ust. 14) polegająca na umożliwieniu skierowania do pracy przy zwalczaniu epidemii (udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, na podstawie decyzji o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii) studentów kierunków przygotowujących do wykonywania zawodu medycznego, osoby kształcące się w zawodzie medycznym, osoby posiadające wykształcenie w zawodzie medycznym, które ukończyły kształcenie w tym zawodzie w okresie ostatnich 5 lat.

4. Zmiana w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa polegająca na tym, iż w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych może być prowadzone w formie indywidualnej w odniesieniu do szkolenia praktycznego, także w podmiocie, w którym aktualnie pielęgniarka lub położna uczestnicząca w kształceniu jest zatrudniona (art. 78 ust. 6 pkt 2 ustawy). Celem nowej regulacji jest umożliwienie pielęgniarkom i położnym odbywanie staży wynikających z realizowanego kształcenia podyplomowego w podmiocie, w którym jest zatrudniona, bez konieczności przemieszczania się pomiędzy podmiotami leczniczymi.

Z poważaniem,
z upoważnienia Ministra Zdrowia

Waldemar Kraska

Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/